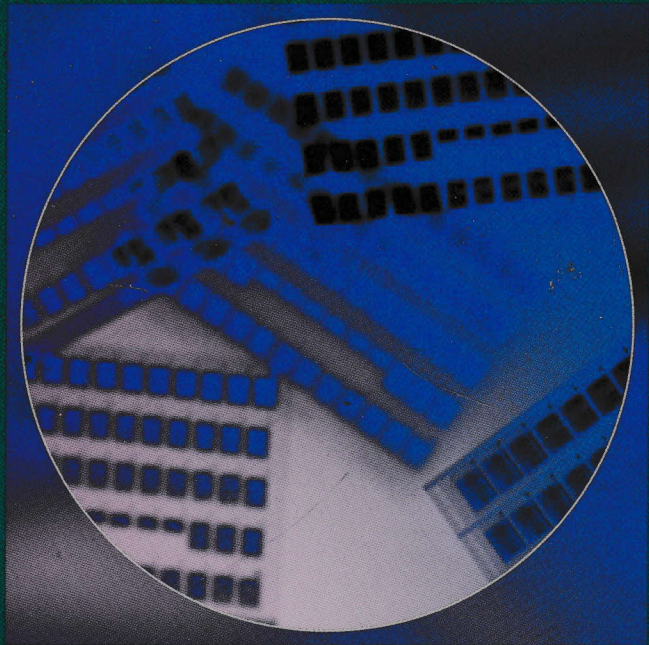

Årsrapport og virksomhedsanalyse

5. UDGAVE

JØRGEN RAVN ELKJÆR
KRISTIAN HJULSAGER

THOMSON REUTERS

Jørgen Ravn Elkjær & Kristian Hjulsager
Årsrapport og virksomhedsanalyse
5. udgave / 1. oplag
© Forlaget Thomson A/S, København 2008

ISBN 978-87-619-2243-4

Omslag: Axel Surland, Ljungbyhed
Sats og tryk: AKA-PRINT A/S, Århus

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Indholdsfortegnelse

Forord 9

1. DEL: ÅRSRAPPORT 11

Jørgen Ravn Elkjær

I Regnskabsvæsenets opgaver 13

- Eksternt regnskabsvæsen 16
- Internt regnskabsvæsen 25
- Bidragsregnskabet 26
- Udbetalinger, udgifter og omkostninger 30

II Årsrapportens bestanddele 31

- Balancen 32
- Resultatopgørelsen 36
- Oversigt over øvrige bestanddele 41
- Begrebsrammen 43

III Det dobbelte bogholderi 53

- Kontobegrebet 54
- Lagerstyring og vareforbrug 64
- Regnskabsåret 66
- Det dobbelte bogholderi – opsummering 76

IV Balancen 77

- Balancen i kontoform 79
- Aktiver 80
- Passiver 87
- Generelt om måling 91
- Måling af anlægsaktiver 96
- Måling af omsætningsaktiver 104
- Udskudt skat 107
- Indregning og måling i balancen – opsummering 111

V Resultatopgørelsen 113

- Artsopdeling 115
- Funktionsopdeling 121
- Indtægtskriterier 125
- Periodeafgrænsning 127

VI Øvrige pligtige bestanddele 131

- Egenkapitalopgørelse 131
- Pengestrømsopgørelse 133
- Anvendt regnskabspraksis 141
- Oplysninger i noter 143
- Ledelsesberetning 151
- Hoved- og nøgletal 157

VII Koncernregnskaber 159

- Konsoliderede virksomheder 162
- Koncernen ABC 164
- Equity-metoden 175

VIII Supplerende beretninger 177

- Videnregnskab 180
- Stakeholder/interessegruppe regnskab 184
- Grønt regnskab 186
- Etisk regnskab 187

IX Revision og revisionspåtegningen 189

- Revision 190
- Revisionspåtegningen 194
- Påtegninger på reviderede regnskaber 197
- Erklæringer på ikke-reviderede regnskaber 204
- Øvrige erklæringer 205

2. DEL: VIRKSOMHEDSANALYSE 207*Kristian Hjulsager***X Regnskabsanalyse 209**

- Begrebet regnskabsanalyse 209
- Omkostninger 217
- Dækningsbidragsmodellen 221
- Resultatdiagram 224
- Du-Pont pyramiden 225
- Afkastningsgrad 226

XI Nøgletalsanalyse 230

- Rentabilitet 232
- Indtjeningssevne 240
- Kapitaltilpasning 247
- Omsætningshastigheder 250

XII Finansiering, likviditet og soliditet 253

- Analyse af beholdningsforskydning 256
- Pengestrømsanalyse 259
- Soliditet 266
- Budgettering 269

3. DEL: ANDRE PERSPEKTIVER 277*Jørgen Ravn Elkjær***XIII Aperiodiske regnskabsopstillinger 279**

- Likvidationsbalance 279
- Inspirationsanalyse 284

XIV Debatten om årsregnskabet 287

- Årsregnskabet som institution 288
- Hvad årsregnskabet udelader 295

XV Forretningsplaner 297

- Formål og indhold 297
- Opbygning 299
- Låneansøgningen 303

BILAG**Danske regnskabsvejledninger 307****Litteraturliste 309****Stikordsregister 313**

Forord

Ideen til denne bog kom, da en bestyrelsesformand for et aktieselskab i industrien henvendte sig til en af forfatterne. Med en baggrund som jurist efterspurgte han en lærebog i årsregnskab med både tilstrækkelig dybde og et overkommeligt omfang. Bogen skulle give en viden om, hvorledes man læser og vurderer en årsrapport med henblik på f.eks. forhandling, kreditgivning eller køb af aktier. Desuden skulle bogen danne baggrund for varetagelse af overordnet ledelsesansvar for virksomhedens årsrapport, herunder skulle den angive rammen for anvendelse af årsrapporten som middel til at informere virksomhedens samarbejdspartnere. Da et tilsvarende behov viste sig blandt studerende ved videregående uddannelser, blev projektet realiseret.

Kendskab til årsregnskaber er centralt, da alle erhvervsdrivende virksomheder er underkastet årsregnskabsloven, og alle selskaber har pligt til at udarbejde en årsrapport. Stadig flere offentlige institutioner skal udarbejde regnskaber efter modeller og principper, der har virksomhedsregnskaber som skabelon, og hvor virksomhedsregnskabs terminologi anvendes. Ved virksomhedsvurdering er årsrapporten en af de centrale kilder til at få information om en virksomhed.

I denne bog indføres studievante læsere – uden forkundskaber i regnskabsvæsen – i bogens emne, årsrapport og virksomhedsvurdering. Men dernæst er det også hensigten med bogen, at læsere med et vist kendskab til regnskabsvæsen skal have udbytte af at læse den. Formålet er ikke mindst at træne læseren i de relevante ordvalg, metoder og begreber, der anvendes ved udarbejdelse, læsning og analyse af årsrapporter, herunder at kende metodernes begrænsninger.

Bogen er inddelt i tre dele.

1. del beskriver – i lyset af især årsregnskabsloven – de enkelte elementer i en årsrapport og deres indbyrdes sammenhæng
2. del om virksomhedsanalyse giver en vejledning i metoder til fremskaffelse af information om virksomheders økonomi
3. del består af tre afsluttende, perspektiverende kapitler.

Det juridiske grundlag, nationalt og internationalt, er blevet omfattende, og det har været svært at finde en balance mellem på den ene side hensynet til det oversigtlige, teoretiske og pædagogiske og på den anden side de mange nuancer af regler og specialtilfælde. Kend-

skab til reglerne er væsentlig af den grund, at de i høj grad begrundet det indhold, som findes – og ikke findes – i en årsrapport. Grænsen skal imidlertid trækkes et sted, den er her i bogen sat ved de internationale standarder, hvoraf enkelte nævnes; men de gennemgås ikke i deres komplicerede detailrigdom.

For gennemlæsning af dele af manuskriptet til 1. udgave takkes dommer Niels Foldberg og fuldmægtig, cand.scient.pol. Bente Moeslund Laursen for en række forslag til bl.a. sproglige ændringer. For gennemlæsning af dele af manuskriptet til 4. udgave takkes lektor, cand. merc. et polit. Jørn Jepsen, senioranalytiker, cand. merc. aud. Aksel Tarras Madsen og specialkonsulent, cand. jur. Ole Rasmus Pedersen. Afdelingschef Ole Steen Jørgensen, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, takkes for hurtig og kompetent besvarelse af konkrete spørgsmål i forbindelse med udarbejdelse af denne 5. udgave. Det er oplagt, at resterende fejl i bogen alene er forfatterens ansvar.

Bl.a. vedtagelse af flere ændringslove har nødvendiggjort en ny udgave af bogen. Dertil kommer fremsættelsen i Folketinget 12. marts i år af en yderligere ændringslov til årsregnskabsloven, og 27. marts fremsattes et forslag til lov om godkendte revisorer. Begge lovforslag blev med enkelte ændringer endeligt vedtaget af Folketinget ved 3. behandlingen den 3. juni og underskrevet af dronningen den 17. juni. De nævnte to love af 17. juni er indarbejdet i teksten; ændringerne til årsregnskabsloven vil som hovedregel have virkning for regnskabsår, der begynder 1. september i år eller senere.

Der er foretaget større eller mindre ændringer i hvert af bogens kapitler.

København, juni 2008

Jørgen Ravn Elkjær Kristian Hjulsager

1. DEL

ÅRSRAPPORT

af
Jørgen Ravn Elkjær

Denne bog er en koncentreret, men alligevel let forståelig indføring i udarbejdelse og analyse af årsrapporter og andre redegørelser for virksomheders økonomi. Den kan læses uden forudgående viden om regnskaber, og gennem de 15 kapitler føres læseren frem til et professionelt brugerniveau.

Årsrapportens enkelte bestanddele beskrives i lyset af årsregnskabsloven, idet der lægges vægt på en indføring i de bagvedliggende principper. Også koncernregnskaber og revision gennemgås. Et særligt kapitel handler om de ikke-finansielle regnskaber: videnregnskab, grønt regnskab og etisk regnskab.

I bogen redegør forfatterne for grundstrukturen i en virksomheds økonomi. Ved anvendelse af eksempler demonstreres gennemprøvede metoder til at få information om virksomheders rentabilitet, soliditet og likviditet ved analyse af regnskaber.

Bogen behandler i de sidste kapitler emner som likvidationsbalancer, regnskabsdebatten og forretningsplaner.

Bogen er udformet som en lærebog med henblik på undervisning af økonomi-, jura- og ingeniørstuderende; men den har også vist sig at være velegnet både til selvstudium og supplerende læsning.

Jørgen Ravn Elkjær er lektor ved Skov & Landskab, Københavns Universitet, cand. polit., cand. merc. med revision som speciale, HD og Ph.D. Han har undervist i regnskabsvæsen ved handelsskoler, universiteter og HD i regnskabsvæsen. Han har modtaget Zeuthen-prisen, været research associate ved University of California, Berkeley og har ydet bidrag til Den Store Danske Encyklopædi.

Kristian Hjulsager er kontorchef, cand. polit., redaktør og forfatter af økonomiske lærebøger og tidligere ekstern lektor ved Københavns Universitet. Han har været fagkonsulent og yder bidrag til Den Store Danske Encyklopædi. Han er censor ved de erhvervsøkonomiske uddannelser.

FORLAGET THOMSON

ISBN 978-87-619-2243-4

9 788761 922434